

2 हिमाचलप्रदेशस्य उपमुख्यमन्त्री मुकेश अग्रिहोत्री उक्तवान्- जलवितरणे अवशिष्टराशेः संकलनं न भविष्यति।

2 उच्चन्यायालये उत्तरं समर्पितवती कंगनारणौत,

3 राज्यस्य संस्कृत-प्रतियोगितानां षोडशतमः रोमाञ्चितः उत्सवः

Teacher App इत्यस्य अनावरणं कृतवान् केन्द्रीयशिक्षामन्त्री

धर्मेन्द्रप्रधानेन नवीदिल्लीनगरे Teacher App इत्यस्य अनावरणं कृतम्। एप् इत्यस्य उद्देश्यं भविष्ये शिक्षकैः शिक्षाक्षेत्रे क्रान्तिं कर्तुं वर्तते। अस्मिन् अवसरे वदन् श्री प्रधानः अवदत् यत् एप् निरन्तरं क्षमतानिर्माणं, अभिनवपाठ्यक्रमसामग्री, प्रौद्योगिक्याः, समुदायनिर्माणविशेषतानां च लाभं गृहीत्वा शिक्षकान् सशक्तं करिष्यति।

श्री प्रधानः उक्तवान् यत् शिक्षकाः कर्मयोगिनः सन्ति ये भविष्यस्य पीढ्याः आकारं ददति। सः अवदत् यत् राष्ट्रियशिक्षानितिः २०२० इत्यस्य भावनायां तेषां निरन्तरक्षमतानिर्माणे सर्वकारः ध्यानं ददाति। सः अवदत् यत् भविष्यस्य अवसरानां परिचयार्थं शिक्षकाः महत्वपूर्णा भूमिकां निर्वहन्ति तथा च राष्ट्रस्य युवानेतत्त्वेन विकासं सुनिश्चितं करिष्यन्ति।

चीनदेशस्य वर्तमानविजेता डिङ्गलिरिन् इत्यनेन पराजितः भारतीयः डी गुकेशः

सिङ्गापुरे विश्वशतरंजप्रतियोगितायाः प्रथमे मेलने भारतीयः ग्राण्डमास्टर डी गुकेशः चीनदेशस्य वर्तमानविजेता डिङ्गलिरिन् इत्यनेन पराजितः अस्ति। विश्वविजेतुः कनिष्ठतमः आव्हानकर्ता १८ वर्षीयः गुकेशः आरम्भे आक्रामकं वृत्तिम् अङ्गीकृत्य जूटि कृतवान्। यस्य प्रतिक्रियां दत्त्वा लिरिन् फ्रांसदेशस्य रक्षणणेन ४२ चालनेषु विजयं प्राप्तवान्। गुकेशः तादृशीमेव रणनीतिं स्वीकृतवान् यत् विश्वनाथन् आनन्दः २००१ तमे वर्षे स्पेनदेशस्य अलेक्सी शिरोव् इत्यस्य विरुद्धं प्रथमं विश्वचैम्पियनशिप्-उपाधिं प्राप्तुं स्वीकृतवान्। एषा चैम्पियनशिपप्रतियोगिता सर्वोत्तम-१४ तमे क्रीडास्वरूपे क्रीडयिष्यते, सार्धसप्तदशान् प्राप्तवान् क्रीडकः विजेता भविष्यति। यदि ७-७ इत्यङ्कैः समानता भवति तर्हि न्यूनसमयनिष्पन्नयुक्तः टाई-ब्रेकरः विजेतारं निर्धारयिष्यति।

भारतं स्वभविष्यस्य विकासे सहकारितायाः बृहत्तमां भूमिकां पश्यति- प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी-

प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी सबलम् अवदत् यत् भारतं स्वभविष्यस्य विकासे सहकारितायाः बृहत्तमां भूमिकां पश्यति इति। प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी नवदिल्ल्याः भारतमण्डपस्थाने आई. सी. ए. वैश्विक-सहकारितासम्मेलनस्य उद्घाटनं कृतवान्। अन्ताराष्ट्रिय-सहकारी-संयुतेः त्रिंशदधिक- एकशततमवर्षस्य इतिवृत्ते प्रथमं वारं वैश्विक-सहकारिसम्मेलनस्य सामान्यसभायाः च आयोजनं भारते क्रियते। अत्र अवसरे श्रीमोदी पञ्चविंशति-अधिक-द्विसहस्रतमे अन्ताराष्ट्रिय सहकारितावर्षे स्मारकप्रेष्यपत्रम् अपि विमोचितवान्। एतस्मिन् सम्मेलने भूटानदेशस्य प्रधानमन्त्री दाशो-शेरिंग-तोबगे इत्येषः फिजीदेशस्य च उपप्रधानमन्त्री मनोआ-कामिका-मिका इत्येषः अपि सम्मिलितौ भवतः। इतः पूर्वं केन्द्रीय गृहमन्त्री अमितशाहः समारोहं सम्बोधितवान्।

विपक्षदलस्य कृत-कोलाहलस्य मध्ये संसद उभयोः सदनयोः उपवेशनम् गतदिने आदिनं यावत् स्थगितम्

एकं विशिष्टं-व्यवसायिसमूहं विरुध्य उत्कोचस्य आरोपान् अन्यान् च प्रसङ्गान् आलक्ष्य विपक्षदलस्य कृत-कोलाहलस्य मध्ये संसद उभयोः सदनयोः उपवेशनम् गतदिने आदिनं यावत् स्थगितम् जातम्। शीतकालिकसत्रस्य प्रथमदिवसे स्थगनस्य अनन्तरं पादोनद्वादशवादने यदा राज्यसभायाः उपवेशनं पुनः समाब्धम् तदा सभापतिः जगदीप धनखडः विपक्षदलैः आग्रहं कृतवान् यत् ते सदनस्य कार्याचरणाय सहयोगं यच्छन्तु इति। परञ्च कोलाहलमध्ये सदनस्य उपवेशनं सम्पूर्णदिनं यावत् स्थगितम्। सभापतिः उत्क्रान्तं यत् प्रदत्तानि प्रतिवेदनानि निर्देशानाम् अनुरूपानि नैव सन्ति इति। विपक्षस्य नेता मल्लिकार्जुन खड्गे व्यवसायिसमूहे कथित-उत्कोचानाम् आरोपानां प्रसङ्गेषु वाचनस्य प्रयासं कृतवान् परञ्च असौ अनुमतिं न प्राप्तवान्। अत्रावधौ कांग्रेस-वामदल-द्रमुक-राजद-आपदलानां सदस्यैः कोलाहलं कृतम् येन हि कार्याचरणं पादोन-पञ्चवादनपर्यन्तं प्रचालितम् एव। तत्रैव लोकसभायां कार्याचरणस्य अनन्तरं मध्याह्ने द्वादशवादने कार्याचरणं समाप्तं तावत् कांग्रेस-समाजवादीपार्टी-द्रमुकदलानां सदस्याः उत्कोचम् आधृत्य समवेतस्वरेण कोलाहलं समाचरितवन्तः। कोलाहलमध्ये पीठासीन अधिकारी सदनं स्थगितं कृतवान्।

सत्रस्य प्रथमदिने अद्य साम्प्रतिके समये दिवंगताभ्यां सदस्याभ्यां वसन्तराव चन्हाण-शेख-नूरुल-इस्लाम-इत्येताभ्यां श्रद्धाञ्जलिः प्रदत्ता। उभयोः सदनयोः उपवेशनं बुधवासरे भविष्यति। प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी आशां प्रकटितवान् यत् संसदः शीतकालिकं सत्रं लाभकारी भविष्यति अपि च रचनात्मकं विचारविमर्शम् अपि भविष्यति। संसदः शीतकालिक-सत्रात् पूर्वं वार्ताहरान् सम्बोधयन् श्रीमोदी उक्तवान् यत् इदं सत्रं संविधानस्य पञ्चसप्तति-वर्षाणां समूर्तिदिवसस्य कारणेन अपि विशिष्टं भविष्यति। लोकसभा अध्यक्षः ओम बिरलाः केषाञ्चित् वर्गाणाम् आरोपानां खण्डनं कृतवान् यत् संविधानं सङ्कटे अस्ति इति असौ अवदत् यत् अत्र संकीर्ण-मानसिकता न स्वीकरणीया।

सुभाषितम्
धर्म एव हतो हन्ति
धर्मो रक्षति रक्षितः।
तस्माद्धर्मं न त्यजामि
मा नो धर्मो हतोऽवधीत्॥

अर्थात्- जो पुरुष धर्म का नाश करता है, उसी का नाश धर्म करता है और जो धर्म की रक्षा करता है, उसकी धर्म भी रक्षा करता है। इसलिए मारा हुआ धर्म कभी हमें न मार डाले, इस भय से धर्म का हनन अर्थात् त्याग कभी न करना चाहिए।

प्रतिदिनं नवीनतमं हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकवार्तायां प्राप्यर्थं 7876636263 Whatsapp संख्यां मध्ये नमो नमः लिखन्तु

To get the latest himsanskritvartah Daily Sanskrit Newspaper every day, write Hello on 7876636263 Whatsapp number

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

भारतेन आस्ट्रेलिया-देशस्य विरुद्धं २९५ धावनाङ्कैः विजयं प्राप्तम्

आस्ट्रेलियादेशस्य पर्थनगरे बॉर्डर-गावस्कर-ट्रॉफी-क्रीडायाः प्रथमकन्दुकक्रीडायां भारतेन आस्ट्रेलिया-देशस्य विरुद्धं २९५ धावनाङ्कैः विजयं प्राप्तम्। एषः विजयः भारतस्य बृहत्तमासु अभ्यासक्रीडासु अन्यतमः अस्ति। भारतीयः दलनायकः जसप्रीतबुमराहः, मोहम्मद सिराजः च त्रीन स्तोभान् गृहीतवन्तौ। बुमराहः क्रीडकस्य उपाधिं प्राप्तवान्। विराटकोहली इत्यस्य अपराजितशतकस्य, यशस्वीजयसवालस्य च १६१ धावनाङ्कानां तेजस्वीक्रीडाकारणात् भारतेन मेजबानदलस्य कृते ५३४ धावनाङ्कानां विशालं लक्ष्यं निर्धारितम्।

जनविरोधी विकासविरोधी च चिन्तनं काङ्ग्रेसस्य पराजयस्य कारणम्, न तु ईवीएम इति- जयरामठाकुरः

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। विपक्षस्य नेता जयरामठाकुरः उक्तवान् यत् काङ्ग्रेसस्य पराजयस्य कारणं जनविरोधी विकासविरोधी च चिन्तनम् अस्ति। यत् देशं अग्रे नेतुम् स्थाने युद्धस्य, विभाजनस्य च राजनीतिं करोति। बहुवारं देशस्य मतदाताभिः काङ्ग्रेसं नाङ्गीकृत्य अपि काङ्ग्रेसनेतारः जनमतं स्वीकर्तुं स्थाने अनियंत्रितवक्तव्यं कुर्वन्ति। हिमाचलस्य विधानसभानिर्वाचने काङ्ग्रेसेन दत्तानां प्रतिज्ञानां वञ्चनं समग्रं देशं दृष्टवान् आसीत्, तदनन्तरं यदा हिमाचले काङ्ग्रेससर्वकारस्य निर्माणं जातम् तदा समग्रदेशः अपि काङ्ग्रेसस्य वास्तविकतां दृष्टवान्। अधुना देशस्य राजनीतिषु प्रदर्शनस्य स्थानं वर्तते, न तु प्रचारस्य। राज्यस्य जनाः अस्मिन् निर्वाचने काङ्ग्रेसं हारितवन्तः, न तु ई.वी.एम. इति। ७० वर्षेषु काङ्ग्रेसस्य भ्रष्टाचारं कुशासनं च दृष्टवन्तः इति कारणेन जनसमूहः अस्मिन् निर्वाचने काङ्ग्रेसं पराजितवान्। वयं दृष्टवन्तः यत् नेतारः मिथ्याप्रतिश्रुतिनाम्ना मतदानं कुर्वन्ति, सर्वकारस्य निर्माणानन्तरं च सर्वकारः प्रतिज्ञाविरुद्धं कार्यं कुर्वन् अस्ति इति वयं दृष्टवन्तः। जयरामठाकुरः अवदत् यत् अस्मिन् प्रौद्योगिक्याः युगे इदानीं न सम्भवति यत् सर्वकारः हिमाचले लक्षशः कार्याणि समाप्तं करोति। मिथ्या- प्रतिश्रुति-आधारेण हिमाचले सत्तायाः ग्रहणं कृत्वा अपि हिमाचले प्रतिज्ञापूर्तिं मिथ्यारूपेण प्रवर्धयन् देशे परिभ्रमन् अपि किमपि न करणं भारतसदृशस्य सशक्तस्य लोकतन्त्रस्य नागरिकानां कृते स्वीकार्यं न भवति। प्रथमं सत्ताप्राप्त्यर्थं मिथ्याप्रतिश्रुतिं दत्त्वा ततः

तासां प्रतिज्ञानां मिथ्याप्रचारं कृत्वा स्वसर्वकारस्य उपलब्धीनां मिथ्या उत्सवः करणं काङ्ग्रेसनेतृणां प्रीतिः भवेत् किन्तु सामान्यजनं न। सद्यः विधानसभानिर्वाचनस्य परिणामाः मुख्यमन्त्रिणः कृते संकेताः सन्ति यत् सः जनहिताय अवगमनस्य कार्यकरणस्य च स्थाने ईवीएम-जनानाम्, लोकतान्त्रिकव्यवस्थायाः च विषये प्रश्नान् उत्थापयति। एतेन हिमाचलप्रदेशस्य लाभः न भविष्यति।

'देशः काङ्ग्रेसं नाङ्गीकृतवान्' इति

जयरामठाकुरः उक्तवान् यत् सर्वकारेण यत्र तत्र वार्तालापस्य स्थाने हिमाचलप्रदेशस्य जनानां कृते कृताः प्रतिज्ञाः पूर्णाः करणीयाः। २ वर्षेभ्यः लम्बितनियुक्तीनां परिणामान् विमोचयन्तु। नवपदानि सृजन्तु यथाशीघ्रं च तानि पूरयन्तु। स्वास्थ्यतः शिक्षाव्यवस्थापर्यन्तं विभाजनं स्थगयन्तु, भ्रष्टाचारस्य स्थाने जनहितस्य कार्येषु प्राथमिकताम् यच्छन्तु। ईवीएम-इत्यस्य दोषं दातुं त्यजन्तु यतोहि देशेन काङ्ग्रेस-पक्षः नाङ्गीकृतः।

उच्चन्यायालये उत्तरं समर्पितवती कंगनारणौतः, मण्डी लोकसभानिर्वाचनाय आह्वानम् दत्तम् अस्ति

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। हिमाचलप्रदेशस्य मण्डीतः भाजपासंसद कङ्गनारणौत लोकसभानिर्वाचनं निरस्तं कर्तुं याचिकायां सोमवासरे उत्तरं समर्पितवती। न्यायाधीशः संदीपशर्मा इत्यस्य न्यायालयेन प्रकरणस्य श्रवणं कृतम्। न्यायालयेन याचिकाकर्त्रे कङ्गना इत्यनया प्रवेशितस्य उत्तरस्य प्रत्युत्तरं दातुं कथितम् अस्ति। अस्य प्रकरणस्य अग्रिमश्रवणं चतुर्सप्ताहानाम् अनन्तरं भविष्यति। ध्यातव्यं वर्तते यत् याचिकाकर्ता लायकरामनेगी मण्डीसंसदीयक्षेत्रस्य निर्वाचनाधिकारिणः उपरि आरोपं कृतवान् यत् लोकसभानिर्वाचने तस्य नामाङ्कनं अनुचिद्रूपेण नाङ्गीकृतम् अस्ति। नामाङ्कनस्य अस्वीकारस्य कारणात् याचिकाकर्ता निर्वाचनं कर्तुं न शक्तवान्। सः वनविभागात् निवृत्तः अस्ति। सः न्यायालयात् लोकसभानिर्वाचनं निरस्तीकर्तुं आग्रहं कृतवान्। तस्य अधिवक्ता न्यायालये न्यवेदयत् यत् नामाङ्कनस्य समये आवेदकं कथितं यत् सम्बन्धितविभागेः सर्वकारीयवासार्थं स्वतन्त्रतया निर्गतस्य विद्युतः, जलस्य, दूरभाषस्य च अनापत्ति-प्रमाणपत्राणि (एनओसी) अपि प्रदातव्यानि भविष्यन्ति। एतानि सर्वाणि प्रमाणपत्राणि दातुं परदिनपर्यन्तं समयः दत्तः आसीत्। नामाङ्कनपत्राणां निरीक्षणं मई १५ दिनाङ्के भवितुम् अर्हति स्म। परदिने निर्वाचन- अधिकारी एतानि प्रमाणपत्राणि अस्वीकृतवान्। अस्य कारणात् याचिकाकर्ता मण्डी संसदीय निर्वाचनक्षेत्रे आयोजितस्य लोकसभानिर्वाचनस्य निरस्तीकरणस्य आग्रहं उत्थापितवान् अस्ति।

हिमाचलप्रदेशस्य उपमुख्यमन्त्री मुकेश अग्रिहोत्री उक्तवान्- जलवितरणे अवशिष्टराशेः संकलनं न भविष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता:- सुंदरनगरम्। हिमाचलप्रदेशस्य उपमुख्यमन्त्री मुकेश अग्रिहोत्री उक्तवान् यत् जलवितरणस्य विषये विपक्षदलं दुष्प्रचारं करोति। ग्रामीणक्षेत्रे जलवितरणाय प्रतिमासं 100 रूप्यकाणां निश्चितराशिः निर्धारिताः। सः विभागं निर्दिष्टवान् यत् ग्रामीणउपभोक्तेभ्यः पूर्वं स्थित- अवशिष्टराशेः संकलनं न क्रियेत। सः उक्तवान् यत् जलवितरणस्य देयकपत्रेषु राज्यस्य सर्वकारेण प्रदत्तम् उपदानं स्पष्टतया उल्लिख्यते इति सुनिश्चितं कार्यं भवेत्। वर्तमानराज्यसर्वकारा दिल्लीस्थं हिमाचलभवनं, राज्यसंपदां च संरक्षितुं दृढसंकल्पिता अस्ति। सः अपि उक्तवान् यत् हिमाचलपथपरिवहननिगमस्य कर्मचारिणः पेंशनं वेतनं च समयेन प्रदत्तम्। विपक्षदलं कर्मचारिणः भर्त्सयितुं प्रेरयितुं वा विरमेत्। निगमस्य कर्मचारिणां चिकित्साप्रतिपूर्तये प्रायशः नवकोटिरूप्यकाणां देयकानि स्वीकृतानि। चालक-

परिचालकानाम् अधिककालपरिश्रमवेतनाय आगामिमार्चमासे यावत् प्रायः शतकोटिरूप्यकाणां व्ययः भविष्यति। हिमाचलपरिवहननिगमः प्रतिदिनं प्रायः पञ्चलक्षं जनानां दुर्गमक्षेत्रेषु परिवहनं कुर्वन् अस्ति। परिवहननिगमस्य आधुनिकीकरणे विशेषध्यानं यथासम्भवं दत्तम्।

मनाली-लेह-मार्गे पञ्चहोरा-पर्यन्तं भविष्यति यातायातः

हिमसंस्कृतवार्ता: - कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।

मनाली-लेह-मार्गे वाहनचालनं स्वलिप्तमार्गाणां कारणात् संकटरहितं न भवति। न्यूनतमतापमानस्य कारणेन नद्यः, नद्यः च जलं अपि हिमयुक्तम् जातमस्ति। विशेषतः दार्चा-सरचु-इत्येयोः यात्रा संकटपूर्णा अभवत्। प्रशासनेन उक्तं यत् वातावरणस्य स्थितिं दृष्ट्वा सम्प्रति दार्चातः सरचुं प्रति वाहनानां गमनम् केवलं पञ्चहोरापर्यन्तं सम्भवं भविष्यति। दार्चातः सरचुं प्रति केवलं प्रातः ८ वादनतः अपराह्ण १ वादनपर्यन्तं वाहनानि गन्तुं शक्नुवन्ति। तस्मिन् एव काले सरचुतः दार्चा प्रति आगच्छतां वाहनानां कृते समयः समानः एव भविष्यति। निर्धारितसमये एव उभयतः वाहनानि कोक्सरतः कुञ्जुम-दर्रां भूत्वा लोसरं प्रति यातायातम् अपि स्थगितम् अस्ति। कोक्सरतः मनाली-रोहाताङ्ग-दर्रां भूत्वा केवलं चत्वारि गुणितं चत्वारि वाहनानि एव प्रेष्यन्ते। मुक्तानि भविष्यन्ति। प्रशासनेन सीमामार्गसङ्घटनस्य अनुशंसया एषा समयसूची निर्मिता। दार्चा-शिन्कुला-मार्गे सम्प्रति वाहनानां आवागमनं निरुद्धम् अस्ति।

सोलनस्थ सेबविपण्यां ४०० कोटिरूप्यकाणां व्यापारः

हिमसंस्कृतवार्ता: - सोलनम्। अस्मिन् समये कृषिउत्पादविपणनसमित्याः सोलनस्य सेबविपण्यां ४०० कोटिरूप्यकाणां सेबस्य व्यापारः कृतः अस्ति। अर्बुद-रूप्यकाणां सेब-व्यापारस्य कारणात् एपीएमसी-सोलन-संस्थायाः अपि बहुधन-सङ्ग्रहः कृतः अस्ति, समितिः आयोगरूपेण ४ कोटिरूप्यकाणि अर्जितवती अस्ति। विगतकेषु वर्षेषु सोलनविपण्यां सेबव्यापारः निरन्तरं वर्धमानः अस्ति। तथ्याङ्कानुसारम् अस्मिन् समये कुलम् ४२ लक्षसेबपेटिकाः सोलनविपणीं प्राप्ताः, कुलव्यापारः च ४ अर्बुदरूप्यकाणि इति अनुमानितम्। अस्यां विपण्यां कोटखाई, रोहडू, करसोगः, चौपालः, किन्नौरम् इत्यादिक्षेत्रेभ्यः उद्यानपालकाः स्वोत्पादानाम् उच्चमूल्यानां प्राप्ये प्रत्यक्षतया दिल्ली-आदि-बृहत्-

विपणीभ्यः च गन्तुं परिहाराय अत्र आगच्छन्ति। प्रायः केवलं गोखन्, रॉयल, रेड गाला, टाइडमैन, ग्रेमी स्मिथ, किन्नौरी चैति सेबस्य प्रकाराः एव सोलन-विपण्यां आगच्छन्ति। इतः दक्षिणभारतस्य विपणौ मध्यस्थैः माध्यमेन सेबस्य आपूर्तिः भवति। गतवर्षे सोलनविपण्यां प्रायः २३ लक्षं सेबपेटिकाः प्राप्ताः आसन्, परन्तु अस्मिन् समये एषः अङ्कः ४२ लक्षपेटिकां प्राप्तवान्। अस्मिन् समये कुलम् ४०० कोटिरूप्यकाणां व्यापारः कृतः अस्ति। एपीएमसी सोलनं कुलव्यवसायस्य एकं प्रतिशतं आयोगरूपेण गृह्णाति। विगतवित्तीयवर्षे एपीएमसी-संस्थायाः आयोगरूपेण ३ कोटिरूप्यकाणि अर्जितानि आसन्, अस्मिन् वर्षे च समितिः ४ अर्बुदरूप्यकाणां व्यापारात् ४ कोटिरूप्यकाणां आयोगं प्राप्तवती अस्ति।

उत्तराखण्ड: - राज्यस्य संस्कृतप्रतियोगितानां षोडशतमः रोमाञ्चितः उत्सवः हर्षोल्लासेन सम्पन्नः

900 अधिकप्रतिभागिनां, 1200 संस्कृतप्रेमिबान्धवानां च उपस्थितौ विदुषाम् अधिकारिणां चासीत् भव्यमेलनम्।

हिमसंस्कृतवार्ता:- हरिद्वारम्। उत्तराखण्डसंस्कृत-अकादम्याः आयोजनायाः 16 तमस्य संस्कृतमहोत्सवस्य अन्तर्गतं राज्यस्तरीय-संस्कृतच्छात्र-प्रतियोगितायाः समापनं विजेतृप्रतिभागिनां पुरस्कारवितरणेन सह भूपतवालायाः महाजनभवने रोमाञ्चितः उत्सवः सम्पन्नः। समापनसत्रे मुख्यातिथिरूपेण संस्कृतशिक्षासचिवः दीपक गैरोला, संस्कृतशिक्षानिदेशकः डॉ. आनन्द भारद्वाजः, उपनिदेशकः संस्कृतशिक्षायाः डॉ. पद्माकरमिश्रः, संस्कृतभारत्याः संगठनमन्त्री गौरव शास्त्री, सहायकनिदेशकः नैनीतालतः यशोदाप्रसाद सेमल्टी, उत्तराखण्डसंस्कृत-अकादम्याः सचिवः डॉ. वाजश्रवा आर्यः, अकादम्याः शोधाधिकारी डॉ. हरीशचन्द्रः गुरुरानी इत्यादिभिः संयुक्तरूपेण संस्कृतप्रतियोगितायाः विजेतृप्रतिभागिनः पुरस्कृताः अभवन्। संस्कृतशिक्षासचिवः दीपककुमारगैरोला सर्वेभ्यः विजेतृप्रतिभागिभ्यः शुभाशयं दत्त्वा उक्तवान् यत् संस्कृतप्रतियोगिताभिः छात्रछात्राणां व्यक्तित्वे प्रतिभासु च उत्कर्षः सम्पद्यते। संस्कृतशिक्षानिदेशकः डॉ. आनन्द भारद्वाजः सर्वे प्रतिभागिनः उत्साहितवान् चोक्तवान् यत् प्रतियोगिताभिः प्रतियोगिनां चतुर्मुखः विकासः सम्भवः। उपनिदेशकः डॉ. पद्माकरमिश्रः राज्यस्तरीय-संस्कृतप्रतियोगितानां प्रशंसां कृत्वा प्रतिभागिनां मार्गदर्शनं कृतवान्। उत्तराखण्ड-संस्कृत-अकादम्याः सचिवः डॉ. वाजश्रवा आर्यः सर्वान् अतिथीन् माल्यार्पणेन स्वागतं कृतवान्, आगतप्रतिभागिनां च शिक्षकशिक्षिकानां संस्कृतविदुषां च आभारं प्रकटितवान्। प्रकाशनाधिकारी डॉ. किशोरीलालः रतूडी उक्तवान् यत् राज्यस्तरीय-संस्कृतच्छात्र-प्रतियोगितायां सम्पूर्णराज्यतः 900 अधिकाः प्रतिभागिनः, 1200 संस्कृतप्रेमिबान्धवाश्च उपस्थिताः आसन्। द्विदिवसीय-राज्यस्तरीय-संस्कृतच्छात्र-प्रतियोगितासु कनिष्ठवर्गं

षट्, वरिष्ठवर्गं च षट् इत्येवं द्वादशप्रतियोगितानां आयोजनं सम्पन्नम्। राज्यस्तरे द्विलक्षचतुरशीतिसहस्रं (2,84,000) रूप्यकाणां पुरस्कारराशेः वितरणं कृतम्। प्रतियोगितायां कनिष्ठवर्गस्य चलवैजयन्ती उधमसिंहनगरस्य, उपवैजयन्ती पौड़ी च चमोलीजनपदैः संयुक्तरूपेण प्राप्ता। वरिष्ठवर्गं चलवैजयन्ती पौड़ीजन देहरादूनजनपदैः प्राप्ता। अस्मिन्सन्दर्भे अकादम्याः प्रशासनिकाधिकारी लीला रावतः, अकादम्याः वित्ताधिकारी सत्येन्द्रडबरालः, सहायकनिदेशकः देहरादूनतः चण्डीप्रसादः धिल्लियालः, सन्दीपः उपाध्यायः, सामश्रव आर्यः, डॉ. कञ्चन तिवारी, कुलदीपः मैन्दोला, डॉ. वेदव्रतः, प्रो. परमेशः, डॉ. नवीन पन्तः, प्रकाश तिवारी, डॉ. ललिता, डॉ. कमलेशकुमारः, डॉ. किशोरीलाल रतूडी, सहायकपुस्तकालयाध्यक्षः रमाकठैतः, दिव्या पालीवालः, पंकजनेगी, मोहितः, गणेशफोन्दणीः, विवेकः, डॉ. दिनेशचन्द्रः, डॉ. नरेन्द्रपाण्डेयः, डॉ. पुष्पाञ्जलि अग्रवालः, डॉ. चन्द्रप्रकाश उप्रेती, डॉ. जानकीत्रिपाठीः, डॉ. विजयकुमारः त्यागी, डॉ. महावीर गैरोला, डॉ. अजीतकुमारः, डॉ. प्रियापाण्डेयः, डॉ. आनन्द जोशी, डॉ. गिरीशचन्द्र तिवारी, डॉ. वाणीभूषण भट्टः, रोशनलाल गौडः, गौरव शास्त्री, योगेशः शर्मा, डॉ. प्रकाशचन्द्रः जोशी इत्येतेभिः विभिन्नविद्यालयमहाविद्यालयानाम् आचार्यैः प्राचार्यैः च विद्वद्भिः विजेतृप्रतिभागिनः उत्साहिताः, कार्यक्रमस्य शोभा च संवर्धिता। कनिष्ठवर्गं संस्कृतसमूहनाटके हिमालयन-पब्लिकविद्यालयः, देवालः, चमोली प्रथमं स्थानं प्राप्तवान्। डायनस्टीमॉर्डन अकादमी, छिनकीफार्म-खटीमा, ऊधमसिंहनगरं द्वितीयं स्थानं, ब्रिगेडियर-विद्याधरजुयाल-संस्कृत-उत्तरमध्यमा-विद्यालयः, सितोनस्यू, कोटखण्डः, पौड़ी गढ़वालः तृतीयं स्थानं प्राप्तवान्। समूहगाने श्रीविश्वनाथसंस्कृतमहाविद्यालयः, उत्तरकाशी प्रथमं स्थानं प्राप्तवान्। डायनस्टीमॉर्डन अकादमी, छिनकी-फार्म-खटीमा, ऊधमसिंहनगरं द्वितीयं स्थानं, श्रीरामसंस्कृतविद्यापीठः, रानीखेत-अल्मोड़ा तृतीयं

स्थानं प्राप्तवान्। संस्कृतसमूहनृत्ये डायनस्टीमॉर्डन अकादमी, छिनकी-फार्म-खटीमा, ऊधमसिंहनगरं प्रथमं स्थानं प्राप्तवान्। राजीवगांधी नवोदयविद्यालयः, देवलधरटिहरीगढ़वालः द्वितीयं स्थानं तथा राजकीयबालिका इण्टरकॉलेज, गोपेश्वरः, चमोली तृतीयं स्थानं प्राप्तवान्। आशुभाषणे आरवः सारस्वतः, श्रीमद्दयानन्दः आर्षगुरुकुलः, पौधा, सहसपुरं, देहरादूनं प्रथमं स्थानं प्राप्तवान्। ललितमोहनः तिवारी, श्रीरामसंस्कृतविद्यालयः, रानीखेत-अल्मोड़ा द्वितीयं स्थानम्, आयुषः बलूनी, ब्रिगेडियर-विद्याधरजुयाल - संस्कृत-उत्तरमध्यमा विद्यालयः, कोटखण्डः, पौड़ी गढ़वालः तृतीयं स्थानं प्राप्तवान्। वादविवादे पक्षे गुड्डु रुवाली चन्दुः त्रिपाठी च, पीएमश्री अटलोकृष्णः राजकीयः इण्टरकॉलेज पतलोटेनैनीतालः प्रथमं स्थानं प्राप्तवन्तौ। पक्षे सुमित कुमारः व विपक्षे अभयः मुण्डेपी, ब्रिगेडियर-विद्याधरजुयालसंस्कृत-उत्तरमध्यमा विद्यालयः, सितोनस्यू, कोटखण्डः, पौड़ी द्वितीयं स्थानं, तृतीयं स्थानं श्रेष्ठः इंडरियालः व विपक्षे उदितः उनियालः, श्रीजगद्वेवसिंहः संस्कृतमहाविद्यालयः, सप्तर्षिः, हरिद्वारः प्राप्तवन्तौ। श्लोकोच्चारणे दीपांशुः, डायनस्टीमॉर्डन अकादमी, खटीमा, छिनकी-फार्म-खटीमा, ऊधमसिंहनगरं प्रथमं स्थानं प्राप्तवान्। द्वितीयं स्थानं कु. सलोनी, नागेन्द्र-इण्टरकॉलेज, बजौरा, रुद्रप्रयागः, तृतीयस्थानं गौरव शर्मा, ब्रह्मचारी रामकृष्णः संस्कृतमहाविद्यालयः, हरिद्वारं प्राप्तवान्। वरिष्ठवर्गं संस्कृतसमूहनाटकस्पर्धायाम् प्रथमस्थानं श्रीरघुनाथकीर्ति-केंद्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयेन, देवप्रयाग-कोटखण्ड-पौड़ीगढ़वालने द्वितीयस्थानं डायनेस्टिमॉर्डन-अकादमी, छिनकीफार्म-खटीमा-ऊधमसिंहनगरेण द्रोणस्थली-आर्षकन्या-गुरुकुलमहाविद्यालय-देहरादूनेन प्राप्तम्। संस्कृतसमूहगानस्पर्धायाम् लक्ष्मणसिंहमहर-स्नातकोत्तर-महाविद्यालय-पिथौरागढेन प्रथमस्थानं प्राप्तं। के. वी. एम. पब्लिकस्कूल-हीरानगर-हल्द्वानी-नैनीतालने द्वितीयस्थानं तथा श्रीविश्वनाथ-संस्कृतमहाविद्यालय-उत्तरकाशीद्वारा तृतीयस्थानं प्राप्तम्। संस्कृतसमूहनृत्यस्पर्धायाम् श्रीरघुनाथकीर्ति-केंद्रीय-संस्कृत-विश्वविद्यालय-देवप्रयागः, कोटखण्डः, पौड़ीगढ़वालः प्रथमस्थानं प्राप्तवान् च डायनेस्टिमॉर्डन-अकादमी, छिनकीफार्मः, खटीमा, ऊधमसिंहनगरः द्वितीयस्थानं तथा इण्टरकॉलेज, सातशिलिंगः, पिथौरागढः तृतीयस्थानं प्राप्तवान्। आशुभाषणस्पर्धायाम् गगन सैनी, श्रीमद्दयानन्द-आर्षगुरुकुलः पौन्थाः, सहसपुरं, देहरादूनं प्रथमस्थानं प्राप्तवान्। तृतीयस्थानं प्राप्तवती। श्लोकोच्चारणस्पर्धायाम् अम्बिका, हे. न. ब. गढ़वालविश्वविद्यालयः, श्रीनगरं, पौड़ीः प्रथमस्थानं प्राप्तवती। मोनिका उप्रेती, राजकीयमहाविद्यालयः, मुवानीः, पिथौरागढः द्वितीयस्थानं तथा गायत्रीपाण्डेया, राजकीयबालिका-इण्टरकॉलेज, लोहाघाटः, चम्पावतः तृतीयस्थानं प्राप्तवती।

संस्कृतज्ञानप्रश्नोत्तरी

डॉ. विवेकः, जोगिन्दरनगरम् सामान्यज्ञानम्
 प्रश्नः 1. सर्वाधिकः प्राचीनः ग्रन्थः कः?
 उत्तरम्- ऋग्वेदः।
 प्रश्नः 2. भारते जनसंख्याधारेण सर्वाधिकबृहत् राज्यम् किम् अस्ति?
 उत्तरम्- उत्तरप्रदेशम्।
 प्रश्नः 3. भारते क्षेत्रफलधारेण सर्वाधिकबृहत् राज्यम् किम् अस्ति?
 उत्तरम्- 'राजस्थानम्।
 प्रश्नः 4. भारतस्य राष्ट्रचिह्नम् किं अस्ति?
 उत्तरम्- 'अशोकस्तम्भः।'
 प्रश्नः 5. विश्व एड्स दिवसः कदा भवति?
 उत्तरम्- प्रतिवर्षं एकदिसम्बरदिनाङ्के।

संस्कृतज्ञानम्

प्रश्नः 1. नमः + ते इति पदस्य सन्धिः किम्?
 उत्तरम्- नमस्ते।
 प्रश्नः 2. 'ओ' इत्यस्य उच्चारणस्थानं किम्?
 उत्तरम्- कण्ठोष्ठः।
 प्रश्नः 3. 'अष्टाध्यायी' (अष्टानाम् अध्यायानां समाहारः) इत्यत्र कः समासः?
 उत्तरम्- द्विगुसमासः।
 प्रश्नः 4. 'अरिषु' इत्यस्य पदपरिचयं देयम्।
 उत्तरम्- पुल्लिङ्गः, अरिशब्दः सप्तमीविभक्तिः बहुवचनम्।
 प्रश्नः 5. संस्कृते समयः '09:45' भवति।
 उत्तरम्- पादोनदशवादनम्।

"वन्दे संस्कृतमातरम्" "लौकिकन्यायकोशः" (१०२) "पञ्जरचालनन्यायः"

एकस्मिन् पञ्जरे वर्तमानाः पक्षिणः

पृथग्रूपेण यत्नम् एकैकशः कृत्वा अपि तं पञ्जरम् उत्थापयितुं न शक्नुवन्ति। परन्तु ते सर्वे मिलित्वा यदि प्रयत्नं कुर्युः तदा तं पञ्जरम् उत्थापयितुं शक्नुयुः। एवं शरीरे वर्तमानाः प्राणाः संभूय शरीरं धारयन्ति इति बोध्यते। यथा-यथैकपञ्जरवर्तिन एकादशपक्षिणः प्रत्येकं प्रतिनियतव्यापाराः सन्तः संभूयैकं पञ्जरं चालयन्ति, एवम् एकं शरीरवर्तिनः एकादशप्राणाः प्रत्येकं प्रतिनियतवृत्तयः सन्तः संभूय एकां प्राणास्त्रां वृत्तिं प्रतिजप्यन्त इति। (ब्रह्मसूत्रशाङ्करभाष्ये २-४-९)
डा. वर्षा प्रकाश टोणागोवकर पुणे/ महाराष्ट्रम्

अपौरुषेयः वेदः

वेदस्य स्वरूपविषये प्रतीच्या विपश्चिन्तो वेदान् ऋषिप्रणीतान् मन्यन्ते। तेषां हि आधिभौतिकीदृष्टिस्तान् शब्दराशिमिव सामान्यग्रन्थमेवागच्छति। फलतः यः ऋषि येन मन्त्रविशेषेण सम्बद्धोऽस्ति स तस्य कर्ता। ऋग्वेदेऽपि कर्तृत्वपदस्य स्पष्ट उल्लेखो प्राप्यते- 'इदं ब्रह्मक्रियमाणं नवीयः' (ऋ० ७॥३५॥१४), 'ब्रह्म कृण्वन्तो हरिवो वसिष्ठाः' (ऋ० ७॥३७॥४), 'ब्रह्मेन्द्राय वज्रिणे अकारि' (ऋ० ७॥१७॥९) प्रभृतिमन्त्रेषु 'ऋषिप्रणीता एव वेदमन्त्राः सन्ति' अस्य कथनस्योल्लेखः स्पष्टतया प्रतिभाति।

भारतीयविपश्चिन्तां मतमिदं यद्, ऋषयो वैदिकमन्त्राणां द्रष्टारः सन्ति न च कर्तारः इति। असङ्ख्येयवैदिकमन्त्राणामनुशीलनेन प्रतीतो भवति यद्, अलौकिकसामर्थ्यशालिनः ऋषयो दिव्या प्रतिभया मन्त्राणां दर्शनं लब्धवन्तः (द्रष्टव्यः- ऋ० ७॥३३, ७॥१३ मन्त्राः) इति। कतिपयेषु मन्त्रेषु मुनिवसिष्ठम् अलौकिकदृष्ट्या प्रदत्तज्ञानस्य उल्लेखः दृश्यते (ऋ. ७/८७/४- ७/८८/४)। ऋग्वेदेऽनेकत्र वाचः भव्यास्तुतिः दृग्गोचरी भवति। मन्त्राणां प्रकाशस्तद्विषयि अवततार। तद्यथा-

'यज्ञेन वाचः पदवीयमायन्, तामन्वविन्दन् ऋषिषु प्रवीष्टान्'- ऋ० १०॥७१॥३

ऋषिदृष्टप्रार्थनायाः अलौकिकफलस्य निर्देशोऽपि वेदे एव लभ्यते (ऋ० ३॥५३॥१२, ॥७॥३३॥३) मन्त्रेष्वेव वैदिकवाण्याः नित्यतायाः प्रमाणम् अस्ति। तेषु प्रमाणेषु 'वाचा विरूपनित्यया' (ऋ० ८॥७५॥६) मुख्योऽस्ति 'ऋषिः' इत्येतस्य पदस्य व्युत्पत्तिः (ऋषिः पश्यति इति ऋषिः) अर्थ एव मन्त्रद्रष्टा इत्यस्ति।

एष 'ऋषि' शब्द इगुपधात् कित् इत्यनेनीणादिकेन सूत्रेण इनि कृते निष्पद्यते। निरुक्ते च विद्यमानात् 'तद्येनास्तपस्यमानान् ब्रह्म स्वयम्भवभ्यानर्षत्॥ इत्यादिकाः पङ्क्तयः ऋषेर्मन्त्रद्रष्टृत्वमुपपादयन्ति। अतः ऋषयः मन्त्राणां द्रष्टारः सन्ति न च कर्तारः। 'ऋषिर्मन्त्रद्रष्टा॥ गत्यर्थत्वात् ऋषेर्ज्ञानार्थत्वात् मन्त्रं दृष्टवन्तः ऋषयः॥' (श्वेतवनवासिरचितवृत्तौ उणादिसूत्रं ४॥१२९ द्रष्टव्यम्) एवञ्च निरुक्तेऽपि 'तद्येनास्तपस्यमानानां ब्राह्मस्वयम्भवभ्यानर्षत् त ऋषयोऽभवन्तदुषीणामृषित्वमिति विज्ञायते ऋषिदर्शनात्॥ मन्त्रान् ददर्श इत्यौपमन्यवः॥' न्यायवैशेषिकयोर्मतेन वेदाः पौरुषेयाः नित्याश्च सन्ति। परं सांख्य-वेदान्तमीमांसानाश्च मतेन ते अपौरुषेयाः सन्ति। नित्यत्वञ्च तेषां दर्शनानीमानि स्वीकुर्वन्ति स्मृतिपुराणेषु च वेदसम्बन्धिनी भावना तादृश्येव प्रायेण, यादृशी मीमांसयां विभावितास्ति। मनुर्वेदान् नित्यान् अपौरुषेयांश्च मन्यते। उद्धवोऽपि वेदान् नित्यान् अपौरुषेयांश्च मन्यते।

हिमसंस्कृतवार्ताः-वशिष्ठ कुमार व्यासः

पहाड़ी गल्लां हिमसंस्कृतवार्ताः

हुण तेहड़े कुण मनायादा तवाहर

घेरसु री जगह हुण चलदी फुलझड़ीयां दियूठीयाँ री जगह हुण बलदियाँ लड़ियाँ एंकलियाँ एंकलू बी हुण बड़े घट बणान्दे टांडुआं रे बनाइरे घेरसु हुण कुण जलांदे

पंज सत्त दिन पहले करदे थे शुरू त्यारी बीहणा लहसणा री बाई देंदे थे क्यारी गाई रे गोवे कने लिपदे थे अंदर बाहर तेला रे दिवयाँ री शोभा हुन्दी थी न्यारी

बुआ बहणी धियाँ ध्याणी सब थी औदियाँ दयालिया जो सब बड़ी रौणकां थी लांदियाँ कुडियां हफता भर पहले धुपू थी गांदियां बौडिया पर पाणी लयौणे कट्टी थी जांदियाँ

साला बाद औंदा दयालिया रा तवाहर तां बी कुछ लोग खाणे जो बाहरा ते मंगादे भूली गए पकवान सै जे दयालिया जो थे बणान्दे देशी पकवान तां हुण न बणान्दे न खांदे

चलाखडियां जलदी थी पहले हुण चलदे टलाहके खाणे निंए पारंपरिक पकवान पावें कटी लैणे फाके नानकियां कने रिस्तेदारां रे जाणा निर्यां त्वाहरा जो बी गड्डियां मोटरां च चलदे हुण कोई नी जांदा बाटे

दयाली तां हुण होई गई दखावे री रिश्तेयां पर बी पया करदी बौहत मार इक्की दूजे री नी किसी जो कोई बी परवाह तेहड़े जे पहले मनान्दे थे हुण तेहड़े कुण मनायादा तवाहर

रवींद्र कुमार शर्मा
घुमारवीं
जिला बिलासपुर हि प्र

धर्म जिज्ञासमानानां प्रमाणं परमं श्रुतिः'

अर्थात्-

जो व्यक्ति धर्म को जानने की इच्छा रखता है, उसके लिए वेद ही परम प्रमाण है। It means that for the person who wishes to know the religion, Vedas are the ultimate proof.

हिमसंस्कृतवार्ताः-वशिष्ठ कुमार व्यासः

चलचित्रवार्ताः

संबंध-विच्छेदं (तलाक) इत्यस्य वार्तायाः मध्ये अभिषेकः ऐश्वर्याम् धन्यवादं ददाति

हिमसंस्कृतवार्ताः- जगदीश डाम्भी (मुम्बई)
बॉलीवुड-अभिनेता अभिषेक बच्चनः अद्यकाले 'वांट दू टॉक' इति चलचित्रस्य कारणेन वार्तापत्रेषु वर्तते। अधुना एव एतत् चलचित्रं प्रदर्शितं जातम्। अस्मिन् चलचित्रे अभिषेकः अतीव उत्तमं कार्यं कृतवान्। सः बहु प्रशंसितः अस्ति। परन्तु बक्स् आफिस इत्यत्र अस्य चलचित्रस्य बहु उत्तमं प्रतिसादं न प्राप्तम्। अद्यकाले अभिषेकबच्चनः स्वस्य चलचित्रस्य प्रचारं निरन्तरं कुर्वन् अस्ति। जनसंचार-साक्षात्कारे अभिषेकः स्वपत्न्याः ऐश्वर्या धन्यवादं कृतवान् अस्ति। अभिषेक-ऐश्वर्यायोः संबंध-विच्छेदम् इत्यस्य सूचनाः किञ्चित्कालात् प्राप्यन्ते। यद्यपि तौ अद्यापि संबंध-विच्छेदं (तलाक) न प्राप्तवन्तौ। एतावता उभौ अस्मिन् विषये किमपि न उक्तवन्तौ।

उभौ चिरकालात् एकत्र न दृष्टौ। अधुना अभिषेकः ऐश्वर्यस्य विषये कथितवान् अस्ति। अद्यैव अभिषेकः द हिन्दु इति पत्रिकायाः साक्षात्कारं कृतवान्। समये अभिषेकः मातुः बलिदानस्य विषये कथितवान्। माता परिवारस्य कृते स्वस्य करियरस्य त्यागं करोति, पिता तु कार्यं करोति। एतस्मिन् अभिषेकः अवदत्, "मम गृहे अहं भाग्यशाली अस्मि यत् बहिः गत्वा चलचित्रनिर्माणस्य अवसरः प्राप्यते किन्तु अहं जानामि ऐश्वर्या आराध्यायाः सह गृहे अस्ति तथा च अहं तस्याः कृते बहु धन्यवादं ददामि परन्तु बालकाः तथैव न पश्यन्ति इति मन्ये।

आईओसी इत्यस्य सदस्येन च लॉर्ड सेबस्टियन इत्यनेन सह मिलितवान् क्रीडामन्त्री मनसुखमाण्डविया

क्रीडामन्त्री मनसुखमाण्डविया विश्व एथलेटिक्सस्य अध्यक्षेन आईओसी इत्यस्य सदस्येन च लॉर्ड सेबस्टियन इत्यनेन सह मिलितवान्। मण्डवियामहोदयः अवदत् यत् ते २०३६ तमस्य वर्षस्य ओलम्पिकक्रीडायाः, पैरालम्पिकक्रीडायां च आतिथ्यं कर्तुं चर्चा कृतवन्तः। तेन देशे एथलेटिक्स-क्रीडायाः विकासस्य विषये अपि चर्चा कृता।

